

Renwagens (onder ps. Ilja Destinow)

Joseph Viegen

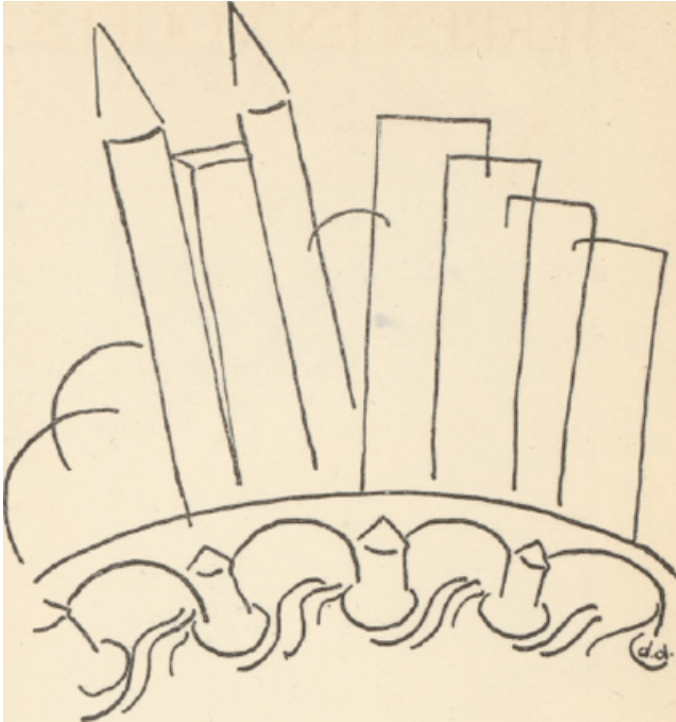
bron

Joseph Viegen, *Renwagens (onder ps. Ilja Destinow)*. J.W. Veltman, Maastricht 1933

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/vieg002renw01_01/colofon.php

© 2017 dbnl / erven Joseph Viegen

Sterren en vogels

I

ALS de morgen opengaat,
spelen de klokken legen de blauwe lucht.

op het groote vliegveld start het begin:
het leven van de dag.

snelle tempo's,
de wereld beeft van motorgeronk,
onze zielen trillen:
vreugde, smart.

II

Figuren schuiven over elkaar,
door elkaar, zwart, wit;
gesyncopeerde pianomuziek stijgt op
als een waas van benzinedamp
boven warme asphaltwegen.

de mensen zijn zwarte vogels
in groote kooien;
ze vliegen weg,
ze dragen hun zielen op hun vleugels:
de steden zijn dood.

III

De vlammen van kaarsen dansen
als vlammen in veel wind;
de wind zal een eind maken
aan dat branden van mijn hart.

ik word niet verblind door het licht
van de zon.

IV

Zwarte lijven, zwarte koppen,
negers in rhythmisch bewegen
over blinkende instrumenten.

soms houd ik van dat snelle blinken
en van die muziek,
die zich aan mij vastklampt.

soms houd ik van jazzmuziek.

V

Je zit verborgen in mijn oogen,
mijn gedachten vangen je bewegingen,
spiegelen in je oogen.

met de zon zal ik gaan:
in verre landen
zal ik je mond kussen
als de meizon de appelbloesem.

ik zal je in mijn hart dragen:
het golven van je haar
is een stille bloem, een verre ster.

VI

Als verlichte gondels over zwart water
drijven de sterren;
vlugge boegen, rood, van schepen
duiken naar wit schuim
in diepe meren.

het slaan van de wind tegen de zeilen:
zwaar klokgelui in ijzeren torens.

onze lichamen zullen herboren worden
uit de golfslag van de zee.

VII

De nacht plakt tegen het venster
van mijn kamer:
ik kus de sterren, ik kus de maan.

de aarde brandt in een wit, koud vuur,
licht dampet boven ons huis.

als ik straks mijn bestaan omarm,
smelt de eentonigheid
weer samen met de aarde.

VIII

De kristallen vaas van de nacht
is vol scherp vuur
in de wenteling der lichten,
die opschieten als uit purper:
de nacht zit vol goud.

de lucht golft als ijle negermuziek,
de stappen klinken hol,
de kelen klokken:
het leven staat stil.

1932

Tegenstellingen

I

HOOGE booglampen
cirkelen licht op natte straten.

het leven en het licht dooven,
de stad dwaalt in haar gedachten,
die zijn als vallende sterren.

als god de stad op aarde vindt,
schreeuwt en vlamt het vuur omhoog.

II

Toen het vreemde schip uit de haven voer,
was slechts één man meer aan boord.

golven en schuim vielen op het dek,
winden sprongen in de zeilen,
de zeilen scheurden.

toen het schip tegen de rotsen sloeg,
spoelde een lijk aan wal.

III

Hij zag het leven spiegelen
in groote marmeren vlakken:
schepen met roode vlaggen
vergingen op de wereldzee,
er kwamen veel menschen om.

toen is hij bang geworden,
en is hij het leven ontvlucht.

IV

Jerusalem: een wit licht
hangt in de donkere straten;
onder het kruis
is christus een roode vlam,
die brandt in een zachte gang
van smachtende liefde.

wij hebben de roode bloemen geplukt,
die langs onze wegen stonden.

V

Onze harten vingen de zwarte winden,
wij baden:
god, breng ons het licht.

onze gedachten vonden een ankerplaats
in de genade;
de waarheid is voor ons
als een open bloemkelk geworden.

VI

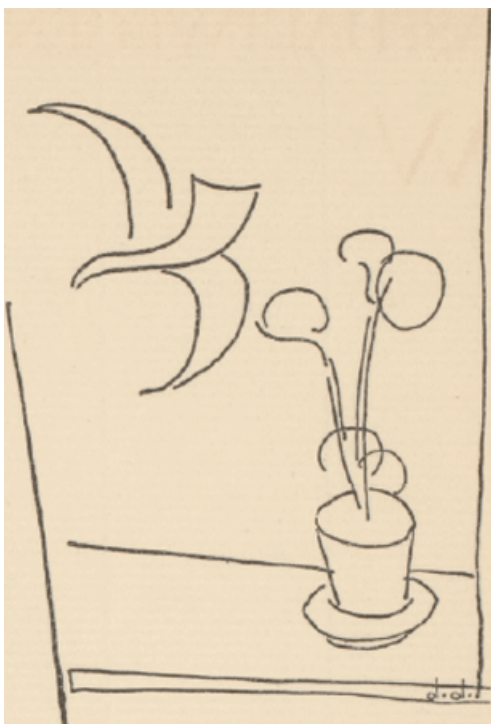
(Sutung-po)

Het bloemenschip
drijft in de geur der blauwe luchten.

ik sta op het witte strand,
het schip is al ver;
ik werp een bloem op het water,
misschien zal de wind haar meevoeren
naar het goud,
dat van de kust is weggedreven.

1932

Asphaltwegen

De strijders

Wij hooren tromgeroffel aan de horizonen,
ze komen opzetten,
strijders in roode mantels,
rumoerig-dof als nachten boven steden.

nu staan ze in de regenbogen
van hun zwaarden:
ze brengen de rijpe vruchten der aarde,
openspringende pijnen,
zeeën van haat.

Verlangen

Ik heb de witheid van een beeld gevangen
tusschen bloemen en wijn,
en ik weet dat mijn leven
door een verlangen
anders zal zijn dan nu.

een roode lach was koeler
dan ik er ooit een zag
op een meisjesmond.

De zanger

Ik kende het land en het volk niet
in de vereering van zijn goden,
waarom eerde het zijn dooden niet?

zijn korenvelden,
de velden in de brand van vreemde zonnen,
kende ik wel.

nu zingt voor mij een zanger:
de witomkranste figuren
zijn ver uit het licht van de zon getreden,
binnen het felle spel van steden.

1001 Nacht in Japan

De kleuren in het glas
vielen weg en werden zwart.

in de veranda sliep zij in en droomde:
de nacht spon de verhalen
van zilverdraden: witte bloemen,
misschien wel lelies in blauwe vazen;
er was iemand, die voor haar
de sterren schoot, omlaag,
ze vielen in de gouden lampions,
die in de tuin hingen.

de morgen doodde de nacht.

Droomen

Achter hoge bergen
weet ik het schuim van een witte zee;
lichte schepen brengen in hun zeilen mee
de geuren van vreemde landen.

ik lach om een strand zonder zand,
ik lach om een land zonder boomen,
ik lach om mijn droomen.

achter hoge bergen
weet ik het schuim van een witte zee.

Bolero

Als een schreeuw is de kleur
van die eeuwige dans,
als de glans van paarden
in een golvende ren naar de zon.

de aarde is omkranst met sterren
en waar de winden in de zeeën vallen,
smelt het goud
tot spiegels en tot regenbogen.

in het brandend rythme
bloeit de witheid van lange zomerdagen
tot een feller kleur,
waarin de oogen niet meer zien.

Close-up

Een motor trilde in betonnen vierkant,
twee mensen stonden in het beeldvlak,
licht hing in felle prismavorm om hen heen,
de zon was een lenzenstelsel van gedachten,
die de ziel van een verlangen doodelijk troffen.

verre horizonten blonken breed
in de spiegel van een wijde dag.

de lach van een vrouw klonk na
in de hall van een flatwoning.

Entr'acte

Een meeuw
vloog wit en hoog
en weefde een blanke golving:
de herinnering
aan een oude stad
werd vager.

Paniek

Een felle duisternis
sprong in een plotselinge lichtgloed
tegen de koppen van de arbeiders;
een rinkelval van glas
sloeg tegen de holle wanden van de tunnel.

er was een dof en zacht gekreun,
de dood joeg een monotoon geschreeuw
voor zich uit:
de bestorming van een verlaten stad.

Danseres

Vioolspel was een roode spiegel,
waarin zij danste;
zij zag een beeld, maar kende het niet,
omdat haar spel veel sneller was.

kleurenlichten zonder oorsprong
zochten een blanke boog,
die gespannen stond.

Schönberg

Een licht werd kouder
en gleed weg over een asfaltbaan;
een musicus bleef even staan
voor een winkelraam.

een straatmuzikant
wierp akkoorden naar die kant
uit een trekharmonica.

de akkoorden waren nonen.

Capriccio

Eeuwig-draaiende wielen,
groeierende, gloeiende cirkels:
ik word geboeid
door een snelle klankengolving;
een schip op een stille oceaan
was een stille gevangenis.

in een kleine stad,
in een heel ver land,
hen ik aan wal gegaan.

Het witte labyrinth

Zij dwaalde in een groote stad
en zocht een trillend licht;
naar handen tastten in blindheid
naar witte muren.

zij vreesde de harde klank
in elke stem,
die bij haar kwam.

Le vol du bourdon

Het dreunend grommen
van een racewagen
is op betonnen banen
een nerveuze ren begonnen.

Slaapliedje

Je zult een mooie zon
zien bloeien
in de parken van je liefde.

ik zal nu zóóveel sneller reizen
en de steden tellen,
waar ik langs zal rijden.

wacht dan tot morgen.

Melancholia

Wanneer zal ik nu weer verder kunnen gaan,
als de avonden van een lange winter
om me heen zullen staan:
dichte rijen boomen,
die hun takken over mijn dromen
buigen en een koude herinnering
aan een dwaas verhaal open slaan?

1933